

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 16 ΜΑΪΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 20

ΤΟ ΜΕΓΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ἡ σύγχυσις εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθεν ὁ ὀργανισμὸς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πρῶτον μὲν μετὰ τὸ ἰταλικὸν κατὰ τῆς Αἰθιοπίας πραξικόπημα, ἔπειτα δὲ συνεπείᾳ τοῦ γνωστοῦ τολμήματος τῆς Γερμανίας καί, τελευταῖον, ἕνεκα τῆς ὀριστικῆς προσαρτήσεως τῆς αἰθιοπικῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας, ἄλλαις λέξεσι μετὰ τὴν ἀδίστακτον, ἐν ὄψει πάντων καὶ κατὰ περιφρόνησιν τῶν πάντων, λακπάτησιν ἐπισήμων συμφωνιῶν, ὑποσχέσεων καὶ ὁμολογιῶν φερουσῶν τὴν ὑπογραφήν τῶν συμβαλλομένων, — ἡ σύγχυσις αὕτη ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς παντοῖα σχόλια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μᾶλλον ἄξια προσοχῆς εἶνε βεβαίως ὅσα ἐκφράζουσιν τὴν εὐλογον ἀποθάρρυνσιν καὶ ἀπογοήτευσιν τῶν κύκλων ἐκείνων, οἵτινες μετὰ βαθείας μελαγχολίας διαπιστοῦν τὴν κατάρρευσιν τῶν ἐπὶ καλλίτερον μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἐλπίδων. Τὰ τρομερὰ ἀποτελέσματα τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου καὶ οἱ φόβοι ἀπείρως χειροτέρων καταστροφῶν ἐκ τῶν ἐν τῷ μεταξύ τεραστίως ἀναπτυχθέντων ἀνθρωποκτόνων μέσων, τὴν φρίκην τῶν ὁποίων, ἄλλως τε, μᾶς παρουσίασαν αἱ ἰταλικαὶ πρὸς κάμψιν τῆς ἀβυσσινακῆς ἀντιστάσεως πολεμικαὶ μέθοδοι, εἶχον θέσει εἰς κίνησιν ὅ,τι εὐγενὲς εἰς ἀνωτέραν ἰδεολογίαν εἶχον οἱ λαοὶ καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῶν ὑπὲρ ἀποτροπῆς τῶν πολέμων καὶ παγιώσεως τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν λαῶν ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐν τούτοις, παρ' ὅλην τὴν εὐρυτάτην καὶ ἔμμονον καὶ συστηματικὴν διεθνῆ εἰρηγόποιον ἐργασίαν, μετὰ τὰ κατὰ τῆς Κ. τ. Ε. δεινὰ πλήγματα ἢ πᾶσα κολοσσιαία αὕτη προσπάθεια ἐφάνη ἀποδεικνύουσα ὅτι ἀμοιροῦν τῆς ἀποδιδομένης εἰς αὐτὰς δυνάμεως καὶ ἐπιβολῆς αἱ ἄξια αἱ χριστιανικαί, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐμφανίζεται χρεωκοπῶν ἢ τούλαχι-

στον ἀτονῶν μετὰ βίον δύο ὀλοκλήρων χιλιετηρίδων.

Δὲν συμμεριζόμεθα τὴν ἀπόγνωσιν τῶν οὕτως ἀποθάρρυνομένων τούτων ἰδεολόγων. Οὗτοι, ἐκλαμβάνοντες τὸν Χριστιανισμὸν ὡς γεγονὸς τοῦ παρόντος, σφάλλονται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς πραγματικότητος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐδόθη ὡς γεγονὸς τοῦ παρόντος, ὡς σύγχρονος συντετελεσμένη πραγματικότης, ἀλλ' ὡς πρόβλημα μέγα καὶ δύσκολον, εἰς τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ἡ ἀνθρωπότης μόνον βαθμηδὸν πλησιάζει καὶ μετὰ κόπου. Τεκμηριοῦται δὲ τοῦτο οὐ μόνον ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς συγχρόνου ζωῆς, ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἡ ζωὴ δὲν τελεῖ ἐν ἀρμονίᾳ τελείᾳ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Οὐ μόνον δὲ βραδέως οἱ λαοὶ πλησιάζουσιν πρὸς τὴν λύσιν τοῦ χριστιανικοῦ προβλήματος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἀφίστανται αὐτῆς ὀπισθοδρομοῦντες. Ἀπὸ ἐπόψεως, λοιπόν, ὀλοκληρωτικῆς πραγματώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ οὗτος ἀποτελεῖ κατάκτησιν τοῦ μέλλοντος, διότι ἡ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων ὠρίμανσις καὶ οἰκειώσις του θὰ πραγματοποιηθῆται διὰ τῆς ὀλονὲν μείζονος καὶ βαθυτέρας βιώσεώς του, συντελουμένης μὲν ἀσφαλῶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ βραδύτατα, μέχρι πλήρους ζυμώσεως τοῦ φυράματος.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἀσχάλλωμεν μέχρις ἀπελπισίας διὰ τὰ σημερινὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀδιέξοδα, διότι τοῦτο θὰ ἐσήμαιεν ἀπιστίαν πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν δύναμιν τῶν χριστιανικῶν ἀξιών. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ἡ δύναμις εἶνε θεῖα, δὲν ἀσκοῦν ὁμως συμνικτικὴν δεσποτείαν ἐπὶ τῆς ἐλευθέρας ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἴνα ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια καρποφορήσῃ, δεόν νὰ ἐπέλθῃ συζυγία τῆς ἀντικειμενικότητός της πρὸς τὴν ἐλευ-

θέραν υποκειμενικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πλήρωμα τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας ὡς βίωμα διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀποτελεῖ ἄθλον μέγαν, ὁ ὁποῖος ἀποβαίνει ἀπείρως δυσχερέστερος ὡς πλήρης ἐκχριστιάνισις τῆς ὅλης κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς. Ὅτι ὑπῆρξαν φύσεις ἀνθρώπιναι, τῶν ὁποίων ὁ ἠθικὸς ἠρωϊσμός συνετέλεσε τὸν ἄθλον καὶ ἔλαβε τὸ ἀνάλογον ἔπαθλον, μαρτυρεῖ τὸ πλούσιον τῆς Ἐκκλησίας ἀγιολόγιον διὰ τὰ κοινωνικά ὄμιος καὶ τὰ πολιτικά συγκροτήματα, διὰ τοὺς λαοὺς ὡς ομάδας, τὸ πρόβλημα εἶνε πολὺ δυσεπιλυτότερον. Ὅταν ἐξερράγη ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἀνέγραψεν ὡς ἰδικὰς τῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῆς σημαίας τῆς ἀληθείας, τὰς ὁποίας ἰδιοποιήθη ἀπὸ τοῦ χριστιανικοῦ θρησκευτικοῦ κώδικος, καὶ διεκήρυξεν αὐτὰς ὡς βιαίαν ἐπαναστατικὴν κατάκτησιν καὶ ὀριστικὴν τῶν εἰς τὴν ζωὴν τὴν κοινωνικὴν ἐγκαθίδρυσιν. Ἐξ αὐτῶν ἡ μὲν ἐλευθερία εἶνε γνωστὸν μεθ' ὀπίσθας κατακτᾶται θυσίαις, πόσας ἐρμηνείας ὑφίσταται καὶ πῶς πλειστάκις ἀποβαίνει λόγος κενός· περὶ δὲ τῆς ἰσότητος γίνεται λόγος μόνον εἰς τὸν κύκλον τῶν δικανικῶν ἰδεῶν καὶ τοῦτο κατὰ τὸν τυπικώτερον τρόπον· ἀλλ' ἐκεῖνη, περὶ τὴν ὁποίαν ἡ κενωτέρα στρέφεται φλυαρία τοῦ προφορικοῦ καὶ τοῦ γραπτοῦ λόγου καὶ ἡ ὁποία ἐμφανίζεται ὡς ἀσύλληπτον ὅλως ἰδανικόν, εἶνε ἡ ἀδελφότης, ἡ μᾶλλον ἀναγκαία διὰ τὴν ἀνθρωπίνην συμβίωσιν καὶ ἡ μᾶλλον, ἐπομένως, ἐπείγουσα. Αἱ δύο πρῶται, ὡς μᾶλλον προσιταὶ εἰς τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τὸν ὀρθολογισμόν, ὁ πωσδῆποτε πραγματοποιοῦνται· ἡ τρίτη ὄμως, ὡς κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς καθαρῶς μυστικῆς, εἶνε αὐτὸ τοῦτο ἀνύπαρκτος διὰ τοὺς θετικιστὰς καὶ τοὺς ὑλιστὰς, τῶν ὁποίων ἡ περὶ τῆς ζωῆς ἀντίληψις εἶνε ἡ τοῦ ἀγῶνος περὶ ὑπάρξεως. Τὴν δὲ νικῶσαν ἐν τῇ κοινωνικῇ καὶ τῇ πολιτικῇ ζωῇ σήμερον φαίνονται πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον ἔχοντες οἱ θετικιστὰς καὶ οἱ ὑλιστὰς. Θὰ παρέλθῃ ἀσφαλῶς τῆς χυδαιοκρατίας ἡ ἐποχὴ· ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης ὡς σύνολον θὰ κινήται βραδέως πρὸς τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἰωάνν. 9, 1—38.

Πλέον ἢ ἅπαρ εἶχον ἤδη ἀκούσει ἀπὸ τὰ χεῖλη Αὐτοῦ οἱ ἄγιοι τοῦ Κυρίου μαθηταὶ νὰ λέγῃ πρὸς διαφόρους θεραπευομένους παρ' Αὐτοῦ ἀσθενεῖς: «Ἴδε ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἁμαρτάνεις». Ἐγνωρίζον δὲ καὶ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, ὅτι «ἁμαρτίαι γονέων μεταγγίζονται ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῶν». Καὶ ἐκ τῶν δεδομένων τούτων ὑποβάλλουσι πρὸς τὸν Σωτῆρα τὴν ἐρωτήσιν· «Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γενηθῆ»; Διὰ τὴν δικαιολογήσασιν δὴθέντι τινες τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐρωτήσεως, ἐξέφερον τὴν γνώμην, ὅτι ἦτο δυνατόν, καθὰ οἱ ἐπικουρεῖοι ἐφιλοσόφουν, νὰ ἁμαρτήσῃ τις καὶ πρὶν γεννηθῆ, ἔφ' ὅσον, κατὰ τοὺς φιλοσόφους τούτους, ἡ ψυχὴ ἔῃ καθ' ἑαυτὴν εἰς ἄλλον τινὰ κόσμον καὶ ἐγκλείεται εἰς τὸ σῶμα κατὰ τὴν διάπλασιν τοῦ ἐμβρύου. Ἀλλὰ τοιαύτη δοξασία εἶνε ξένη πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ἡ ἔννοια τῆς ἐρωτήσεως εἶνε ἀπλουστάτη. Ἀφοῦ οἱ μαθηταὶ ἐγνωρίζον ὅτι ἐκ τῶν δύο τούτων αἰτίων ἦτο δυνατόν νὰ προέλθῃ ἡ σωματικὴ ἀναπηρία τοῦ τυφλοῦ, ἐπόμενον ἦτο νὰ θέσωσιν, ὡς ἔθεσαν, τὸ ζήτημα, δι' ἐρωτήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν συνυπονόεσται ἡ ἀπάντησις, ὅτι, ἀποκλειομένης τῆς προσωπικῆς ἁμαρτίας, ἔφ' ὅσον ἐγεννήθη τυφλὸς ὁ ἀνάπηρος, θὰ ἠλήθευεν ἡ ἐκδοχὴ ὅτι εἶνε ἀσφαλῶς θῆμα ἁμαρτίας τῶν γονέων ἢ τῶν προγόνων του.

Ἡ ἀντίληψις τῶν μαθητῶν εἶνε ἡ συνήθης ἀντίληψις καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων, τῶν χριστιανῶν τοῦ αἰῶνος. Τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα θεωροῦμεν γενικῶς ὡς θείας τιμωρίας, μὴ ἐξαιρουμένης καὶ αὐτῆς τῆς φυσικῆς στειρώσεως. Χαρακτηρίζομεν διὰ τοῦτο τοὺς ἀπὸ γενετῆς ἀναπήρους ὡς «σημαδιακοὺς», καὶ ἀναμφιβόλως ὑπονοοῦμεν, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἐπλάσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀνάπηροι, ἵνα φανῆ ἡ κακὴ αὐτῶν ζύμη καὶ ὁ κάκιστος προορισμός. Ποία ἡ εὐαγγελικὴ ἀλήθεια ἐν προκειμένῳ;

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἐλέγχει πρωτίστως τὴν δημόδη ἐκδοχὴν, τὴν ὁποίαν ἀναφέρομεν, ὡς ἀτελεῖ ἀπομὴν τοῦ ζητήματος, ὅταν λέγῃ πρὸς τοὺς μαθητὰς του τὸ εὖτε οὗτος ἡμαρτεν, — πρῶτον ἔξω πάσης προϋποθέσεως, — οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ». Ἀκολουθῶν δὲ προσάγει καὶ ἀπόροστον λόγον τῆς δεινότητος δοκιμασίας τοῦ ἀπὸ γενετῆς τυφλοῦ. Εἶναι, ἐκ πρώτης ὕψεως, κάπως δεξιῶμενος, ἀντιτιθέμενος πρὸς τὴν ἀπίστων τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα· ἀλλ' ὁμως ὁ Σωτὴρ τὸν βεβαίως, δι, ἐν ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος ἐγεννήθη τυφλός, ἐγεννήθη οἷχι δι' ἄλλον λόγον, — ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ». Θὰ ἦτο ἀδιανόητος καὶ ἀνεξήγητος τοιαύτη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογία, ἐν δὲν ἔκειτο ἐνώπιον ἡμῶν ἡ ἐμπρακτικὸς βεβαίωσις τοῦ παραδείγματος τοῦ τυφλοῦ. Ὅτι ἡ ἀνάβλεψις τοῦ τυφλοῦ ὑπῆρξεν ἕδαφος νὰ φανερωθῇ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ δοξασθῇ καὶ νὰ δοξάζηται ἐπὶ ταύτῃ ὁ Θεός καὶ ὁ ἄν ἀπέστειλεν Υἱὸς Αὐτοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εἶναι ὡς φανερόν ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς διηγήσεως

καὶ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν πείρας. *Εἶναι ἄρα δυνατὸν φυσικῆ τῆς ἀναπηρίας νὰ ἐξυληθεῖ ἄνεξερευνήτων τῆς θείας βουλῆς σκοπὸν. Ἐὰν ὑπὸ τὸ πρῶμα τοῦτο ἀτενίσωμεν πρὸς τὰ θλιβερὰ δεδομένα τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπηρίας, δὲν εἶναι χριστιανικὸν οὔτε νὰ προδιατυθέμεθα κακῶς κατὰ τῶν ἀναπήρων, οὔτε καὶ νὰ ὀνειδίζωμεν αὐτοὺς, διωρημένους τάχα μὲ τοῦτο τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Ἀντὶ τούτου μᾶλλον θὰ ἠμοίωζεν εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐοικηνέωμεν τὰς ἀνθρωπίνους ταύτας συμφορὰς ὡς τὰς καλυτέρας εὐκαιρίας νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεόν, συντρέχοντες καὶ παντὶ τρόπῳ βοηθοῦντες τὸν ἀνάπηρον.*

κ.

ΔΩΡΕΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΟΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ἐδωρήθησαν τὰ ἀκόλουθα χειρόγραφα εἰς τὸ σπουδαστήριον τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρὸς πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τῶν χειρογράφων αὐτῆς.

Α'. Χειρόγραφον Τυπικόν.

Χειρόγραφον ἀκέφαλον καὶ κολοβὸν ἐκπεσοῦσης καὶ τῆς σταχώσεως αὐτοῦ καὶ ἀποτελούμενον νῦν ἐκ φύλλων 240 (0,22×0,15) ὑπ' ἐμοῦ ἀριθμηθέντων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχον τυπικὸν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἄξιον μελέτης καὶ σπουδῆς ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ Γυμνασίῳ θηλέων Ἡρακλείου Κορήτης κ. Νικολ. Παπαμιχαλάκη, ὃν καὶ δι' ἐγγράφου τῆς ἠχαρίστησεν ἡ σχολή.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ χειρογράφου τούτου εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

α'. (φ. 1α—100β) Ἄρχ. «τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ» καὶ τελευτᾶ «τὰ κατὰ θέσια τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου». Ἐπομένως ἄρχεται ἀπὸ τῆς 6 Νοεμβρίου (τῶν μηνῶν Σεπτεμβρίου—5 Νοεμβρίου καὶ εἰ τινας ἐτέρου προηγούμενου τούτων ἐκπεσοῦτων) καὶ τελευτᾶ εἰς τὴν 31 Δεκεμβρίου.

β'. (φ. 100β—171β) Ἄρχ. «Ἀκολουθία τοῦ Τριωδίου τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης μ'» μεθ' ὃ ἔπονται αἱ ἑορταὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου.

γ'. (φ. 172α—176β). Πίναξ κατὰ μῆνας ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ τελευτῶν εἰς τὸν Αὐγουστον, ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ ἑορταὶ καθ' ἃς συν τῇ ἀργίᾳ ἐπιτρέπεται ἡ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

δ'. (φ. 176β—240β). Ἐν φύλλῳ 179α ἀναγινώσκωμεν «Μάρκου ἁματωλοῦ ἱερομονάχου σύνταγμα πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ». Τὸ ἔργον τοῦτο περιλαμβάνει νῦν 93 λίσεις εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ, ὧν ἡ πρώτη «Περὶ τῆς Ἰνδίκτου καὶ τοῦ ὁσίου Συμεῶν εἰ τύχουσι ἐν Κυριακῇ» καὶ ἡ τελευταία ἡ 93 «Περὶ ἀγίου ἔχοντος πολυέλεον καὶ ἑορταζομένου εἰς Κυριακῇ, εἰ τύχει ἐν Σαββάτῳ». Αἱ λύσεις αὗται ἀριθμοῦνται ἐν τῷ φᾶ διὰ γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου (α'—ηγ'). Τοῦ ἔργου τούτου τοῦ

Μάρκου προηγεῖται πίναξ (φ. 176β—179α) φέρον ἐπιγραφὴν «Πίναξ ἀκριβῆς τῆς παρούσης πυκτίδος». Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ ἀναγράφονται 89 (α'—πθ') ἀπορούμενα παραλειφθέντων τινῶν ἢ μὴ ἀριθμηθέντων ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ συντάξαντος τὸν πίνακα. Τὸ προτελευταῖον τοῦ πίνακος, τὸ φέρον ἀριθμὸν 88 (πθ') ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τοῦ κειμένου, τὸ φέρον ἀριθμὸν 93 (ηγ'), τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ πίνακος, τὸ φέρον ἀριθμὸν 89 (πθ') «Περὶ ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος πῶς ψάλλονται οἱ κανόνες αὐτῶν μετὰ τῶν ἁγίων τοῦ Μηναιῶ» ἐλλείπει ἐν τῷ κειμένῳ ἐκπεσοῦτος ἐνὸς ἢ πλείονων φύλλων. Κατὰ ταῦτα ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν ἀπορουμένων ἀνέρχεται εἰς 94.

Β'. Χειρόγραφον μουσικόν.

Χειρόγραφον μουσικὸν ἑσταχωμένον διὰ βύρσης καὶ ἀποτελούμενον ἐκ φύλλων 107 (0,16×0,11) ἀριθμηθέντων ὑπ' ἐμοῦ. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ φοιτητοῦ τῆς Θεολογίας Ἰωάννου Καρομπίνη, ὃν δι' ἐγγράφου ἠχαρίστησεν ἡ σχολή. Ἐν φύλλῳ 3α ἀναγινώσκωμεν «ἀρχὴ συν θεῷ ἀγίω τοῖς ἀναστασίμοις, χήμα' σύνθεσις παρ' ἐμοῦ κανέλου» καὶ ἐν τέλει φύλλῳ 105α «1800 αὐγούστου 15 καλαμάτα ἐγράφη δια χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς Κανέλου διὰ δαπάνης καὶ συνδρομῆς τοῦ τιμοτάτου κυρίου...¹ καὶ εὐχθεσθε οἱ ψάλλονταις»

Γ'. Χειρόγραφον μουσικόν.

Χειρόγραφον μουσικὸν ἑσταχωμένον διὰ βύρσης καὶ ἀποτελούμενον ἐκ σελίδων 375 (0,22×0,16) ὧν αἱ δύο πρῶται ἐξέπεσον. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου φοιτητοῦ τῆς Θεολογίας Νικάνδρου Α. Σκουτέρη, ὃν δι' ἐγγράφου ἠχαρίστησεν ἡ σχολή. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς σταχώσεως ἀναγινώσκωμεν «Τῇ πνευματικῇ μου τροφῷ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τὸ παρὸν χειρόγραφον μουσικὸν βιβλίον δωρίζω πρὸς μνήμην τῶν τεθνεώτων γονέων μου Δημητρίου καὶ Αἰκατερίνης Σκουτέρη καὶ τοῦ σεβ. Δημητρίου Ψαθά ἱερέως.

Ὁ ἐλάχιστος

Νικάνδρος Α. Σκουτέρης

ἱερομόναχος

α'ηκθ' κθ' Ἰανουαρίου»

Ἐν τέλει (σ. 376—379) ὑπάρχουσι τρεῖς πίνακες τῶν περιεχομένων τοῦ χειρογράφου, ὧν ὁ πρῶτος φέρει ἐπιγραφὴν «Πίναξ τοῦ Τριωδίου» (σ. 376—377), ὁ δευτέρος «Πίναξ τοῦ Πεντηκοσταρίου» (σ. 377) καὶ ὁ τρίτος «Πίναξ, τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ» (σ. 378 καὶ 379).

Δ'. Χειρόγραφον μουσικόν.

Χειρόγραφον μουσικὸν ἑσταχωμένον διὰ βύρσης καὶ ἀποτελούμενον ἐκ φύλλων 134 (0,15×0,10) ἀριθμηθέντων ὑπ' ἐμοῦ. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐδωρήθη μετὰ ἄλλων ἐντύπων θεολογικῶν βιβλίων εἰς τὸ θεολογικὸν σπουδαστήριον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας

1. Τὸ ὄνομα καὶ ἐπάνυμνον τοῦ δαπανήσαντος ἔχει καλυφθῆ ὑπὸ μεταγενεστέρως χειρὸς διὰ μελάνης ὥστε δὲν ἀναγινώσκειται.

του δαιδίου Ιωάννου Εΐταξίου, ἦν καὶ δι' ἐγγράφου ηὐχαρίστησεν ἡ σχολή.

Ἐν φύλλῳ 1α καὶ 1β4β σφραγίς φέρουσα τὰς λέξεις «Βιβλιοθήκη Ἀθ. Εΐταξίου».

Ἐν τῷ ἑσῶ μέρει τῆς σταχύσεως ἀναγινώσκωμεν «τῷ διαπρεπεῖ πολιτευτῇ κυρίῳ Ἰωάννου Εΐταξίου μετὰ τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως.

Ἰ. Χρυσάφης

Ἀθήναι 1902»

Ἐν φύλλῳ 12b ἀναγινώσκωμεν «εἰς τὸ βιβλίον ἐγράφηκε εἰς τὰ φηκὰ μὴνὶ Ἀυγούστῳ καὶ ἐτελείωσε τὸν αὐτὸν χρόνον μὴνὶ Ὀκτωβρίῳ βασιλεύοντος τῶν Τούρκων τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάνη β' ὄντας ἐπάγωγος ὁ Βόσπορος». Τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχει συνθέσεις τῶν ἀκολουθῶν μουσουργῶν Γεωργίου τοῦ Κρητός, Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου, Πέτρου Λαμπαδαρίου, Γρηγορίου πρωτοψάλτου, Ἰωάννου τοῦ Κλαδά, Ἰακώβου πρωτοψάλτου, Δανιὴλ πρωτοψάλτου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου.

Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

Η ΘΕΙΑ ΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ

Εἶνε γνωστὸν τὸ δόγμα τῆς θείας ἐνσαρκώσεως: ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς Υἱός, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς ἁγ. Τριάδος ἐβουλήθη νὰ γείνη ἄνθρωπος, γεννώμενος ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, οὕτω δὲ ὡς Θεὸς ἄνθρωπος ἦτο Θεὸς ἅμα καὶ ἄνθρωπος, Θεὸς μὲν ἀπ' αἰῶνων ὁμοούσιος τῷ Θεῷ Πατρὶ, ἄνθρωπος δὲ ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως, ὡς μετασχὼν τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης Μητρὸς Του, τέλειος ἅρα Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, διπλοῦς μὲν τὴν φύσιν, χωρὶς ὅμως αἱ δύο φύσεις του νὰ συγχέωνται καὶ νὰ τρέπονται εἰς ἀλλήλας, μολοντοὶ συνυπάρχουσαι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόστασιν, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ γεγονός τῆς θείας ἐνσαρκώσεως εἶχει δυσκολίας τινάς, ἀλλ' αὐταὶ δὲν εἶνε ἀνυπέροβλητοι.

Ἡ πρώτη δυσκολία εἶνε ὅτι ἡ ἐνσαρκώσις ὑποβάλλει τὴν ἰδέαν τῆς μεταβολῆς ἐν τῷ Θεῷ, ὁ ὁποῖος ὅμως εἶνε ἀμετάβλητος. Ἐνῶ δὲ ἡ ὁ Θεὸς νοεῖται πάντοτε ὡς ὁ αὐτός, ἡ ἐνσαρκώσις θὰ ἐσημαίνειν ὅτι εἰς ὥρισμένον χρόνον καὶ τόπον συνέβη ἐν αὐτῷ κάποια μεταβολή, οὕτω δ' ἔκτοτε ὁ Θεὸς ἐνεφανίσθη διάφορος παρ' ὅ,τι ἦτο προαιωνίως.

Τοῦτο βεβαίως εἶνε μία δυσκολία, ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ υπερτιμᾶται, διότι, αὐστηρῶς εἰπεῖν, ἡ ἐννοια τῆς ἐνσαρκώσεως δὲν ἐμφαίνει μεταβολὴν τινὰ ἐν αὐτῇ τῇ θεῷ φύσει: ὁ Θεὸς Υἱὸς διατελεῖ ὡς πλῆρως καὶ ὀλοκληρωτικῶς Θεὸς πάντοτε, ἦτοι κατ' οὐδένα τρόπον μετεβλήθη εἰς ἄνθρωπον. Δὲν ἐγένετο διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως ἀνθρώπινον πρόσωπον, καὶ μετ' αὐτὴν ἀπομείνας θεῖον πρόσωπον, ὡς πάντοτε ἦτο ἁπλῶς ἡνωσε πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ἴσως δὲ, ἐὰν ἐγνωρίζωμεν περισσύτερον τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου—ὅστις, μὴ λησμονώμεν, ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τοῦτο δὲ πιθανῶς μὲ προσοτικὴν τινὰ ὡς πρὸς τὴν ἐνσαρκώσιν—ὅτι

ἠδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀκοιβῶς διὰ τὸν Θεὸν ἦτο φυσικὸν νὰ γείνη ἄνθρωπος, ὡς ἦτο ἴδιον δι' αὐτὸν νὰ δημιουργήσῃ τὸν ἄνθρωπον. Εὐρισκόμεθα ἀληθῶς ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ παρουσιάσωμεν περὶ τοῦτου ἐπιχειρήματα. Ὅ,τι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν εἶνε ὅτι μία ἐνσαρκώσις φαίνεται ἀπίθανος.

Ἐν τούτοις, ἐὰν ἡ ἐνσαρκώσις αὕτη πράγματι ἔγινε, δὲν εἶνα ἐκπληκτικὸν τὸ ὅτι δι' αὐτὴν ἐξελέγη οὗτος ὁ πλανήτης. Πράγματι, κατ' ὅσον γνωρίζωμεν, ἡ Γῆ εἶνε ἡ μόνη δυνατὴ νὰ ἐκλεγῆ πρὸς τοῦτο, ἀφοῦ μόνη αὕτη περιλαμβάνει προσωπικὰ ὄντα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνσαρκωθῆ. Βεβαίως καὶ ἄλλοι πλανῆται δυνατόν νὰ περιέχουν τοιαῦτα ὄντα: ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἁπλῶς μία εἰκασία, ἡ ὁποία ὅμως ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν δὲν εἶνε πολὺ πιθανή. Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει περιέχουν τοιαῦτα ὄντα, ταῦτα δυνατόν νὰ μὴ εἶχον ἀμαρτήσῃ, ὅποτε ὁ μικρὸς μας κόσμος μὲ τοὺς πλανηθέντας κατοίκους του θὰ ὁμοίωζε πρὸς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον τῆς παραβολῆς, καὶ ἄρα θὰ ἦτο τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ὁ Κυβερνήτης τοῦ κόσμου θὰ εἶχε νὰ σώσῃ ἐρχόμενος εἰς τὴν Γῆν.

Ἡ δευτέρα δυσκολία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐνσαρκώσις θὰ ἦγεν εἰς τὴν παραδοχὴν ἐνός συνθέτου ὄντος, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ταυτοχρόνως θεῖον καὶ ἀνθρώπινον, τοῦτο δὲ σιγὰ ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπίστευτον. Ἀλλ' ἡ δυσκολία εἶνε φαινομενική, λύεται δὲ ἐκ τῆς ἀναλογίας τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε σύνθετον ὄν, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ ὕλικου σώματος καὶ τοῦ ἀύλου πνεύματος ἐν ἐνὶ προσώπῳ ἢ ψυχῇ του δηλ. εἶνε ἐν τῇ πραγματικότητι ἐνσαρκωμένη ἐν τῷ σώματί του. Δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ πᾶν πλῆρως, ἀλλ' οὕτως ἔχει. Καὶ ἡ ἐνσαρκώσις, τὴν ὁποίαν οἱ χριστιανοὶ πιστεύομεν, εἶνε ἡ ἐνωσις τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ γεγονότα φαίνονται ἐξ ἰσῶν ἀπίθανα καὶ ἀκατάληπτα εἰς τὴν διάνοιάν μας, ἐὰν ἐπιχειρήσωμεν νὰ κατανοήσωμεν αὐτὰ κατ' ὅλον των τὸ περιεχόμενον: ἀλλ' ὡς τὸ ἐν εἶνε ἐν τῇ πραγματικότητι ἀληθές, καὶ τὸ ἕτερον ἀσφαλῶς δὲν εἶνε ἀπίστευτον.

Τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν δυσκολίαν ἐμφανίζει ἡ θαυμαστὴ ἐκ Παρθένου γέννησις. Ἀλλ' ὅταν παραδεχθῶμεν τὸ δυνατόν τῆς ἐνσαρκώσεως, οὐδὲν ἀναγόμενον εἰς αὐτὴν δύναται νὰ εἶνε ἀπίστευτον ἡ ἐνσαρκώσις, οὕσα ἀληθής. ἀποτελεῖ κατ' ἀνάγκην μοναδικὸν γεγονός, δὲν δύναται λοιπὸν νὰ γείνη δευτὸν ὅτι συνέβη ὑπὸ τοὺς συνήθεις φυσικοὺς νόμους. Διότι δὲν ὑπῆρξε γέννησις πρὸς ὄντος (ὡς κατὰ τὴν περίπτωσιν τῶν συνήθων ἀνθρώπων), ἀλλ' εἰσόδος ἤδη ὄντος εἰς ἕνα συνθήμας. Τοιοῦτου γεγονότος πείραν οὐδεμίαν ἔχομεν. Πράγματι, τὸ ὅτι βρέφος γεννηθὲν κατὰ τὸν συνήθη τρόπον θὰ ἦτο ὁ αἰώνιος Θεός, —τοῦτο τὸ γεγονός εἶνε τόσον θαυμαστὸν καὶ ἔξω τῆς ἡμετέρας πείρας, ὡς ἐὰν ὁ Θεὸς ἐγεννάτο κατ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον. Ἄλλοι μάλιστα θὰ προυχώρουν καὶ περαιτέρω λέγοντες ὅτι, ἐὰν ὁ Θεὸς ἦλθεν εἰς τὴν γῆν ἐν ἀνθρωπίνῳ μορφῇ, καὶ ἀσύνηθες θὰ ἔπρεπε νὰ συμβῆ καὶ, ἐπομένως,

μία θαναστική αὐτοῦ εἰς τὴν ζωὴν εἴσοδος καὶ μία ἐπ' ἴσης θαναστική ἐξοδος ἐξ αὐτῆς—ἦτοι ἢ ἐκ Πατρ-
θένου γέννησις καὶ ἢ Ἀνάληψις—εἶνε οὐ μόνον πι-
στευτά, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ τὰ μόνα τὰ ὁποῖα θὰ ἔ-
πρεπε νὰ περιμένωμεν.

Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσωμεν ὅτι μία συνήθης
ἀνθρωπίνῃ γέννησις πάντοτε συνυπονοεῖ τὸν σχημα-
τισμὸν ἐνὸς νέου ἀνθρωπίνου προσώπου, εἶνε φυσικὸν
ὅτι, ἐὰν ὁ Θεὸς ἐβουλήθη νὰ γείνη ἀνθρώπος
χωρὶς νὰ γείνη ἀνθρώπινον πρόσωπον, θὰ ἔπρεπε νὰ
γεννηθῆ κατὰ διάφορον τρόπον. Ἡ δ' ἐκ παρθενικῆς
μητρὸς γέννησις ἀνευ ἀνθρωπίνου πατρὸς εἶνε, προ-
φανῶς, ὁ μᾶλλον ἀμώζων τρόπος ἐξ ὧν δυνάμεθα
νὰ φαντασθῶμεν, διότι, πράγματι, εἶνε δύσκολον νὰ
συλλάβωμεν οἰονδήποτε ἄλλον. (W. T.)

Ἡ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Μικρὰ συζήτησις διεξαχθεῖσα πρό τινας ἐν τῷ ἐκ-
κλησιαστικῷ τύπῳ περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ παρ'
ἡμῖν Κατηχητικοῦ Σχολείου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὰς
κάτωθι σκέψεις, τὰς ὁποίας ὑποβάλλομεν εἰς τὴν κρί-
σιν τῶν εἰδημονεστέρων.

Ἐγράφη καὶ ἄλλοτε ὅτι ἢ ἐν τῷ δημοσίῳ σχολείῳ
ὑπαρξίς θρησκευτικοῦ ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος ἀπαλ-
λάσσει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τῆς ὑποχρεώ-
σεως ὅπως οἰκοθεν μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἐν τῷ Κατη-
χητικῷ Σχολείῳ θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν ἑλλη-
νοπαίδων. Παρατηρήθη δὲ καὶ τότε ὅτι δὲν πρέπει
νὰ λησμονῆται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ ἀνεπάρκεια τοῦ σχολι-
κοῦ θρησκευτικοῦ προγράμματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ
τάσις πρὸς ἀποξένωσιν τοῦ δημοσίου σχολείου ἀπὸ
τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας. Ἦδη ἐξεφράσθη ὁ
φόβος ἀπὸ μέρους σεβαστοῦ καὶ σοφοῦ ἱεράρχου
ὅτι πιθανὸν ἢ τὰσις αὕτη νὰ ἐνισχυθῆ, διότι θὰ θεω-
ρήσῃ τὸ Κράτος περιττὸν νὰ μεριμᾷ αὐτὸ διὰ τὴν
θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῶν ἑλληνοπαίδων, ἀφ' οὗ ἤδη
τὸ ἔργον αὐτὸ ἐκπληροῦται οἰκοθεν ὑπὸ τῆς Ἐκκλη-
σίας, τὴν ὁποίαν ἤθελε τὸ Κράτος βοηθήσῃ ἐν τῷ
ἔργῳ τῆς. Ἐντεῦθεν ἐξηνέχθησαν περὶ τῆς χρησιμό-
τητος τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Κατηχητικοῦ
σχολείου κρίσεις ἐκ διαμέτρου ἀντιθεταί, καὶ διερω-
τώμεθα ἂν ἔπρεπε νὰ τερατισθῆ κατὰ τὸν τρόπον
αὐτὸν μία συζήτησις τόσον ἐνδιαφέρουσα, ἀλλὰ καὶ
τόσον παρεξηγήσιμος διὰ τοὺς καιροσκοποῦντας ἔχ-
θροὺς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐγράφαμεν καὶ ἄλλοτε ὅτι θὰ ἐπερίττευε πράγ-
ματι ἢ περὶ Κατηχητικῶν σχολείων μέρος τῆς Ἐκ-
κλησίας μας, ἂν ἦτο πράγματι βέβαιον ὅτι τὸ θρη-
σκευτικὸν πρόγραμμα τῶν δημοσίων σχολείων ἀντα-
ποκρίνεται πλήρως καὶ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ
ποιὸν πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ συγχρόνου ὀρθοδόξου
ἑλληνοπαίδος. Ἄλλ' ἀκριβῶς τὸ δεύτερον αὐτό, τὸ
«ἂν», αὐτὸ εἶναι τὸ ζητούμενον καί, ὅπως τοῦλάχιστον
φαίνεται ἐκ πλείστον σημείων τῶν καιρῶν, δὲν
δύναται ἢ Ἐκκλησία ν' ἀμελήσῃ τὸ κατηχητικὸν ἔρ-
γον τῆς διὰ τὰς νεαρὰς ψυχὰς βασιζομένη εἰς μίαν
ὑπόθεσιν, ἢ ὁποία χρειάζεται πολλὰ διὰ νὰ γίνῃ βε-

βαιότης. Συγκεντρώνομεν ἤδη τὸ ἀγαγκαῖον ὑλικὸν
διὰ ν' ἀσχοληθῶμεν ἐν καιρῷ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο
τῆς ἐπαρκείας τοῦ σημερινοῦ θρησκευτικοῦ προγράμ-
ματος τῶν δημοσίων σχολείων. τὸ ὁποῖον ἡμέρα τῆ
ἡμέρα ἀποδεικνύεται, ἀτυχῶς, ἀνεπαρκέστατον. Ἄλλὰ
καὶ ἂν ἀκόμη ἢ ἕλη τῆς διδασκαλίας ταύτης ἦτο
ἐπαρκής, θὰ ἦτο ἄρα γε μόνη αὕτη ἱκανὴ διὰ νὰ
φέρῃ τοὺς μαθητὰς εἰς ζωσαν ἐπαφὴν καὶ κοινωνίαν
πρὸς τὴν ζωσαν καὶ δρώσαν καὶ ἀγιάζουσαν Ἐκκλη-
σίαν των; Καὶ πάλιν δὲν θὰ ἔπρεπε ἢ Ἐκκλησία νὰ
μεριμνήσῃ ὥστε τὰ νεαρὰ αὐτὰ τέκνα τῆς νὰ ἔλθουν
εἰς ἀμεσώτερον μαζὶ τῆς ἐπαφῆς καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν
παρ' αὐτῆς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ σχολείῳ δι-
δασκομένων; Αὕτη, ἄλλωστε, κατ' οὐσίαν εἶναι καὶ ἢ
ἀποστολὴ σήμερον τοῦ παρ' ἡμῖν Κατηχητικοῦ σχο-
λείου, τὸ ὁποῖον οὐδαμῶς διανοήθη οὐδ' ἐπεχειρήσέ
ποτε νὰ ὑποκαταστήσῃ ἢ ὀλωσθήποτε ν' ἀγνοήσῃ
τὴν ἐν τῷ δημοσίῳ σχολείῳ παρεχομένην θρησκευ-
τικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἄλλὰ καὶ εἰς μίαν ὥραν καθ'
ἑβδομάδα τὸ Κατηχητικὸν μας σχολεῖον εἶναι ἀδύ-
νατον νὰ παράσῃ τὸ ποσὸν τῶν γνώσεων τὰς ὁ-
ποίας παρέχει τὸ δημόσιον σχολεῖον διὰ τοῦ ἰδικοῦ
του προγράμματος. Τὸ πρόγραμμα ὅμως τοῦτο τοῦ
δημοσίου σχολείου χρήζει πάντοτε τῆς ἀπὸ μέρους
τῆς Ἐκκλησίας συμπληρώσεως καὶ ἐπεξεργασίας, καὶ
τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ἐν τοῖς καλῶς λειτουργοῦσι σή-
μερον Κατηχητικῶν σχολείοις. Ἰδοὺ τὸ σημεῖον τῆς
ἐπαφῆς καὶ τῆς συνεργασίας μάλιστα τοῦ δημοσίου
σχολείου πρὸς τὸ κατηχητικὸν καί, ὅπου τοῦτο ἔχει
σαφῶς κατανοηθῆ, οὐδεμία παρεξήγησις δύναται νὰ
ἐμφιλοχωρήσῃ, διότι ἀμφοτέρω συμπληροῦσιν ἄλλη-
λα, ὅπως τοῦλάχιστον διαμορφοῦται σὺν τῷ χρόνῳ
παρ' ἡμῖν ὁ θεσμός.

Ποία θὰ ἦτο ἢ ἰδανικώτερα λύσις τοῦ ζητήματος,
ἀφ' οὗ ἔχομεν, κατὰ τὸ Σύνταγμα μας, κράτος χρι-
στιανικὸν ἀναγνωρίζον ὡς ἐπικρατοῦσαν Ἐκκλησίαν
τὴν Ὄρθόδοξον καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ συνεργάζεται στε-
νῶς μετ' αὐτῆς καὶ νὰ τὴν προστατεύῃ;

Ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία, γινομένη ἐν τῷ δημο-
σίῳ σχολείῳ κατὰ πρόγραμμα λαμβάνον ὑπ' ὄψει καὶ
τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀνάγκας, θὰ ἦτο πολὺ δίκαιον νὰ
τελῆ ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν τῶν κατὰ τόπους
ἐκκλησιαστικῶν προϊσταμένων. Εἰς τοὺς προϊσταμέ-
νους τούτους θὰ παρείχετο τότε καὶ τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ
καὶ ἢ ὑποχρέωσις νὰ ἔρχονται εἰς τακτικὴν πρὸς τοὺς
διδάσκοντας καὶ ἰδ' αὖ πρὸς τοὺς διδασκομένους ἐπι-
κοινωνίαν διὰ τῶν καταλλήλως μεμορφωμένων ὀρ-
γάνων των διὰ νὰ καθιστῶσι ζωντανὴν τὴν παρ' αὐ-
τοῖς παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ μέρος τῆς Ἐκ-
κλησίας θὰ ἔπρεπε νὰ συστηματοποιηθῆ ταυτοχρό-
νως ὀλόκληρον πρόγραμμα λατρευτικῶν καὶ ἀγιαστι-
κῶν εὐκαιριῶν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ σχολείου δι'
ἅπαντας τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡλικίαν καὶ τάξιν ὀρ-
γανουμένων. Ἐκεῖ θὰ ἐγίνετο ἀνάλογον τῆ περιστά-
σει τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου καὶ θὰ παρείχοντο
εἰς τοὺς νεαροὺς γόνους τῆς Ἐκκλησίας ὅλα ἢ ἄλλα
ἀφορμαὶ τῆς ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των συμμετοχῆς
εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν φιλανθρωπικὴν τῆς δρᾶ-
σιν. Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἑβδομαδιαῖα

συγκεντρώσεις τῶν μαθητῶν διὰ σκοποῦς καθαροῦς ἐκκλησιαστικοῦς, καθὼς καὶ κατὰ διαστήματα ἐκδρομὰ καθαροῦς θερησκευτικῆς φύσεως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν καταλλήλων ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐπεβάλλοντο εἰς αὐξάνειν τοῦ προσωπικοῦ δεσμοῦ, ὅστις εἶναι ἀπαρτίτως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπης καὶ τῆς πρὸς τὰ ὄργανα αὐτῆς ἐμπιστοσύνης.

Ὅλα αὐτὰ ὄχι διότι περιφρονοῦμεν τοὺς λειτουργοὺς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ὑποτιμοῦμεν τὴν ἐργασίαν των, ἀλλὰ διότι σὺν τῇ θερησκευτικῇ γνώσει εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συναυξάνεται καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὅπρι οὐ πάσχει κατὰ μέγα μέρος σήμερον ὁ πολὺς λαός. Τὴν ἀλήθειαν δὲ καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἀνωτέρω ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ἡ πείρα ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἶχαν τὴν ἀγαθὴν τύχην νὰ ἴδωσιν ἀνεπίσημον μὲν, ἀλλὰ πραγματικὴν τὴν τοιαύτην συνεργασίαν μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν, εἰ καὶ ἐν πολὺ περιορισμένῃ ἀκτίνι, ἔνεκα τῶν ἐκ τοῦ σημερινοῦ σχολικοῦ προγράμματος ἀνυπερβλήτων ἐνίοτε κωλυμάτων. Περὶ τῆς ἡμετέρας ἐν προκειμένῳ πείρας θὰ κάμωμεν ἴδιον λόγον προσεχῶς.

Ἄλλὰ θὰ καταστῇ ποτε δυνατὴ ἡ ἐπισημοποίησις καὶ ἡ γενίκευσις μᾶς τοιαύτης δι' ἀμοιότρον τοὺς θεσμοὺς τῶσον ἐπιμελεοῦς συνεργασίας;

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΟΥΝΙΤΗΣ Β'.

Ὁ παρ' ἡμῶν οὐνίτης ἐπίσκοπος σεβ. Γεώργιος Χαλβατζῆς συνεχίζων τὴν ἐν Βρυξέλλαις ἀγόρευσίν των περὶ τοῦ τρώπου, καθ' ὃν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τελεσφορήσῃ ἡ παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις ἀνατολικοῖς θράσις τοῦ καθολικισμοῦ ἵνα κερδηθῶσιν ὑπὲρ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς παρ' αὐτοῖς θράσεως τῶν λατίνων μισσιοναρίων, διεπίστωσεν, ὅτι, ὡς εἶδομεν, διατητῆς μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν λατίνων τούτων θὰ ἦδύνατο νὰ εἶνε μόνος ὁ Πάπας τῆς Ρώμης. Πράγματι δὲ—ἐξηκολούθησεν—ἤδη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ σχίσματος Λέων δ' ὁ Ρώμης ἐξήγγειλε τὴν «μεγάλην ἀρχὴν» (le grand principe), ἧς ἐμελλεν ἔκτοτε νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ρωμαίους ποντίφηκας «ἀνωθεν ἐμπνεομένους» (inspirés d'En-Haut), ἦτο δὲ ἡ ἀρχὴ αὕτη «ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀξιοσέβαστον πρᾶξιν τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν», ἐφ' ὅσον—κατὰ τὸν διάδοχον Πάπαν ι'—«ἡ κατὰ ἐποχὰς καὶ τόπους ποικιλία τῶν (λειτουργικῶν) ρυθμῶν δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν, ἀρκεῖ τὴν αὐτὴν νὰ ἀσπάζονται πίστιν». Πάντες οἱ μετέπειτα Πάπαι ἠσπασθήσαν τὴν ἐδοχῆν ταύτην, ὁ δὲ ἐκ τῶν τελευταίων Λέων ιγ' «ἐδορήγει βλέπων τὸ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως σχίσμα νὰ χωρίσῃ αὐτὰς διὰ τῶσον ἀσημάντους λόγους» καὶ διεκήρυττεν ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐνώσεως πρὸς τὰς ποικιλίας τῶν ρυθμῶν καὶ τὰς ἐκ παραδόσεως ἐκκλησιαστικὰς αὐτονομίας. «Ὁδὲμία ὑπάρχει ἀμφιβολία—ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀνατολικούς—

ὅτι οὔτε ἡμεῖς, οὔτε οἱ διάδοχοί μας θὰ καταγογγύσωμεν οἰωνδήποτε δικαιοσύνης ἢ προνόμιον τῶν πατριαρχῶν σας, ἢ λαοκρατικόν τι ἔθος ἐκάστης ἐκκλησίας». Παρομοίως διαφεβιθῶσις διεκηρύξαν καὶ οἱ μετέπειτα Πάπας Πίος ι' καὶ Βενέδικτος ιε'. Καὶ τὴν διαφεβιθῶσιν ἐπιμαρτυρεῖ ἡ πρᾶξις: πάντες ἐκατομμύρια ρουθῆνων τοῦ βυζαντινο-σλαβικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἔν καὶ ἡμῶν ἐκατομμύριον εἰς τὸν καθολικισμὸν μεταστάντων ρουθῆνων διατηροῦν τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν γλώσσιν των ἐν τῇ λατρείᾳ.

Μετὰ τὰ προκαταρκτικὰ νῦντι ἔρχεται ὁ οὐνίτης ἐπίσκοπος εἰς τὸ προκείμενον.

Εἶπε δὴλα δὴ ὅτι «τοποθετηθεὶς ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μικροῦ ποιμνίου, τὸ ὁποῖον, πιστὸν εἰς τὸν ἴδιόν του λειτουργικὸν ρυθμὸν, εἰς τὰς προαιωνίας του παραδόσεις καὶ τὰ ἑλληνικὰ θερησκευτικὰ καὶ ἔθνικα ἔθη του, εἰσήλθε, καὶ αὐτὸ, εἰς τοὺς κόλπους τῆς (λατινικῆς) Ἐκκλησίας (est rentré lui aussi dans le sein de l'Eglise)», μεταδίδει «τὴν παράκλησιν του» εἰς τοὺς βέλγους ἄκροατάς του. Τὸ ποιμνίον του τοῦτο τὸ ἑλληνικόν, τὸ ἀνῆκον εἰς λαὸν «διάσημον διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς ιδιότητας τῆς φυλῆς του», ἀποτελεῖται ἐκ «δισχιλίων πιστῶν», διὰ τοῦ βίου δὲ καὶ τοῦ παραδείγματός του «ὠμώθη» (s' est levé) διὰ νὰ δείξῃ ὅτι «αἱ ὑποσχέσεις τῶν παπῶν εἶνε ἀξιόχρηστοι καὶ ὁ λόγος των ἰερός». Ἐπὶ πλέον τὸ παράδειγμα τῶν εἰς τὴν οὐνίαν προσηλυτισθέντων τούτων ἑλλήνων ἀπέδειξεν ὅτι «ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρις στενωπὸς ἐναρμονίζονται τῶσον ἐν τῷ καθολικισμῷ, ὅσον καὶ ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ. Ἄφου ἑλληνες καὶ καθολικοὶ τρέφομεν τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὀνηροτήσωμεν τὴν πατρίδα μας καὶ ἔχομεν τὴν υπερηφάνειαν ὅτι γνωρίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν πράγματι νὰ τῇ φανῶμεν ὠφέλιμοι».

Πῶς οἱ οὐνίται οὗτοι γνωρίζουν νὰ ἀποβῶσιν ὠφέλιμοι εἰς τὴν πατρίδα, τὸ λέγει ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του εὐθύς ἀμέσως ὁ θεοφιλέστατος ἡγέτης των: «Ἦδη τὰ ἔργα μας εἶνε πάντα ἔθνικα: σχολεῖα, ὅπου τὰ ἑλληνοπούλα μας (nos enfants de Grèce) θὰ ἀνατρέφονται ὡς καλοὶ πολῖται εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ παρελθόντος, τῆς γλώσσης των, τῶν παραδόσεών των· ἰδρύματα φιλανθρωπικά, ὅπου θὰ βοηθῶμεν τοὺς συμπατριώτας μας εἰς τὰς πολυαριθμοὺς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ἐνδεΐας, διότι ἡ Ἀνατολὴ εἶνε πτωχὴ καὶ ὑπέφερε πολὺ καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν της». Καὶ ἀφου παρέστησε τὴν ἀθλιότητα αὐτῆν τῶν ἑλλήνων, διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ὁποίας εἶνε τῶσον ἀναγκαῖα καὶ ἐπείγουσα τῶν βέλγων φιλανθρωπικῶν ἢ ἑλικῆ ἀρωγῆ, φυσικὸν ἦτο νὰ τὴν επικαλεσθῆ διὰ συγγεντικῆς ἀποστροφῆς: «Ἐπιτρέψατε νὰ φέρω μέχρι τῆς ἀκοῆς σας τὴν ἰερίαν τοῦ ὀλιγαριθμοῦ τούτου (οὐνιτικοῦ) ὁμίλου, ὁ ὁποῖος ζητεῖ διὰ τὴν μεγάλην του ἐπιχείρησιν (pour sa grande entreprise) μικρὸν μέρος τῆς χριστιανικῆς σας συμπαθείας...»

Ὁ οὐνιτικὸς οὗτος ἐταιρικὸς ὁμιλος ἔδρα κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ «ἐνδόξῳ Βυζαντίῳ, οὐχὶ μακρὰν τοῦ μεγάλῃς μνήμης ναοῦ τῆς ἁγ. Σοφίας»· οὐκ ἦ ἑλληνορόρυθμος οὐνία «ἔλαμψε μετ' ὅλην τὴν λάμψιν...», κατόπιν δὲως ἐδέχθη νὰ ἀρροφύγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα,

δπου τῆ ἐπεφυλάχθη μία «αὐθόρμητος, ἀδελφική, γενναϊοφρων ὑποδοχή: ἡ Μήτηρ Πατρὶς μᾶς ἀνεγνώριζεν ὡς τέκνα της». Ἐπειτα ὁμοῦ; «Ἐπειτα τὸ παιγνίδιον τῶν ἀνθρωπίνων ραδιουργιῶν, πολιτικῶν ὑπὸ τὸ θρησκευτικὸν πρόσχημα καὶ θρησκευτικῶν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τὸ πολιτικόν, μᾶς ἠπέιλησεν. Ἡ Ἑλλάς ὁμοῦς ἔμεινεν ὅτι πάντοτε ἦτο ἀπὸ τῶν κλασσικῶν ἔτι χρόνων: ἡ ἐκλεκτὴ γῆ τῆς ἐλευθερίας. Καὶ παρὰ τὰς ἐπιθέσεις, τὰς καχυποψίας, τὰς συκοφαντίας, διότι ἡμφεσβητεῖτο ἡ νομιμοφροσύνη μας ὡς πολιτῶν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἴμεθα καθολικοί—, παρὰ τὰς ὀρθοδόξους ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως πιέσεις πρὸς διασκορπισμὸν μας, ἐμείναι ἐπὶ τόπου, διότι τοῦ αἵματος ἡ φωνὴ ἀκούεται πάντοτε, καὶ αἱ κυβερνήσεις μας πάντοτε ἐσεβάσθησαν τὰς πρὸς τὸ σύνταγμα καὶ τὰς συνθήκας ὑποχρεώσεις των».

Μετὰ ταῦτα ὁ θεοφιλέστατος οὐνίτης ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἀκροατηρίου του τὴν ἄδειαν νὰ τῷ παρουσιάσῃ τὴν «μικρὰν ἑλληνικὴν καθολικὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀθηναίων», ἡγοῦν τὴν οὐνιτικὴν ἐν Ἀθήναις «ἐκκλησίαν»: καὶ τὴν ἡκούσαν ἐκ τῶν χειλέων του «ἐνθερμόν μὲν, ἀλλὰ προσωρινὴν καὶ πτωχὴν», μὲ τὸ σεμναρίον τῆς διεσπαρμένης ἐλλείπει μῆσον, ἀλλὰ μέλλον νὰ διοργανωθῇ μὲ τὸ ὁσημέραι συμπληροῦμενον ὄρφανοτροφεῖόν της· μὲ τὸ μέλλον μοναστήριόν της, οὐ ἤδη ἐτοιμάζει τὰ θεμέλια· μὲ σχολεῖον ἤδη ἀκμάζον, καίτοι ἀνεῦ μῆσον· μὲ τοὺς ἀσθενεῖς νοσηλευομένους, τοὺς ἐνδεεῖς ἐπικουρουμένους, τὸν παιδόκοσμον κατηχοῦμενον, τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς μοναχοὺς της ἀκμάζοντας. Τούτους πάντας οὐδὲν διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἔτι ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπεσχισμένους, εἰ μὴ ἡ πρᾶξις τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ὑπατον Ποντίφηκα, «πρᾶξις εὐκόλος δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶνε βέβαιοι ὅτι θὰ μείνουν ὅ,τι εἶνε, ὅ,τι πρέπει νὰ ἦνε, ἡτοι ἄληθινὰ τέκνα τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγεννήθησαν καὶ τῆς ὁποίας ευχῆς ἔργον εἶνε νὰ τηρήσουν τὴν ὑπερηφάνειαν, διότι εἶνε τὸ ὄραυτοτερον κόσμημα τῆς Ἐκκλησίας...».

Τοιαῦτα ἐλάλησεν ὁ θεοφιλέστατος Γεωργίος Χαλβατζῆς πρὸς τοὺς βέλγους ἀκροατὰς του.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Οὐνιτίας.

Ὡς θὰ ἀντελήφθησαν πάντως οἱ ἀναγνώσται τῆς κατ' ἐπιτομὴν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ἐκτεθείσης ὁμιλίας τοῦ οὐνίτου ἐπισκόπου θεοφιλ. Γεωργίου Χαλβατζῆ ἐν Βρυξέλλαις, τὸ καθολικὸν του ἀκροατήριον πάντως συνεικινήθη ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ὁμιλητοῦ καὶ ἐπέισθη ὅτι πρέπει νὰ βοηθηθῇ οὗτος εἰς τὸ θεᾶρεστον αὐτοῦ ἔργον. Εἶνε δὲ τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσε τὴν ὅλην του παρ' ἡμῶν δραῖσιν ὁ τέως ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδι οὗτος λατινόφωνος κληρικός, ἡ πολυθρόνητος καὶ πολυμάστος εἰς τὰ στόματα τοῦ Βατικανοῦ «ἐπιστροφῆ» τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ἀφ' ἧς ἀπεσπᾶσθη (se détacha), ἡ «οὐνία», τὴν ὁποίαν οἱ βατικανοὶ δὲν διστάζουν κατακόρως νὰ ταυτίζουσιν πρὸς τὴν «ἔνωσιν» περὶ ἧς ἐλάλει ἐν

τῷ κόσμῳ ζῶν ὁ Χριστός, σινιστῶν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητὰς του καὶ ὑπὲρ αὐτῆς πρὸς τὸν Πατέρα αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας τόσον ἐκτενῶς δέεται ἡ ἐκκλησία ἡμῶν. Πρὸς ἐπιτυχίαν ὁμοῦς τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου, ἦτοι τοῦ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν προσηλυτισμοῦ τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων, ἀπαιτεῖται νὰ προπαγανδισθῇ τοῦτο, τὰ εὐρεθῶσι δῆλα δὴ τὰ κατάλληλα μέσα, δι' ὧν διαβουκολούμενος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θὰ «ἐπιστρέψῃ» ὄθεν ἀπεσχίσθη, καὶ τὰ μέσα ποῖα δύναται νὰ ἦνε ἂν μὴ τὰ χρήματα. Τὴν «λογίαν» λοιπὸν τῶν ἐκασταχοῦ καθολικῶν ἀνέλαβεν ὁ οὐνίτης ἐπίσκοπος νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐπιχειρήσας τὸ εἰς τὴν δυτικὴν Ἐθρῶπην ταξείδιον. Πῶς ἄλλως θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἀχθῇ εἰς πέρας τὸ συγκρότημα τῶν καθιδρυμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ προσελκύουσιν εἰς τὴν οὐνίαν τὸν τόσον ἀπηλπισμένον ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του ἐκκλησίαν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τόσον ὑπὸ τῆς ἐνδείας καὶ τῆς παντοίας ἄλλης ἀθλιότητος δοκιμαζόμενον; Αἱ συνθήκαι δὲ τοῦ προσηλυτισμοῦ εἶνε εἰ πέρ ποτε ἐνδοικαί: ἡ ὀρθοδοξία εἶνε ἐξηθροωμένη· «la dislocation de l' Orthodoxie se marque tout à coup d' une manière évidente»· τὸ «μέγα» Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων πληττόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ φυλετισμοῦ κατατροχόμενον· «le grand Patriarcat succombe sous les coups des manœuvres turques et les revendications philetistes des nations orthodoxes»· εἰς ποῖαν δ' ἀθλίαν κατάστασιν τελεῖ ἡ ἑλληνικὴ ἱεραρχία καὶ ὁ κληρὸς ὁ ἑλληνικὸς κληρὸς, λέγεται ἐφεξῆς αὐταῖς λέξεσι τῶν ἀδιαφένσιων πρωτοτύπων κειμένων: «la hierarchie vacille, rongée par les querelles de compétitions; le clergé ignorant est au dessous de sa tâche». Ἐὰν δὲ ληφθῇ ὅπ' ὕψιν ὅτι ἡ οὐνιτικὴ μέθοδος τοῦ σεβασμοῦ τῶν λατρευτικῶν, λειτουργικῶν, γλωσσικῶν καὶ ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ ἐθῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ διενκολύνει τὴν περιμάχητον «ἔνωσιν», εὐνόητον πόσον ἐλπίζεται νὰ τελεσφορήσῃ τὰ διάφορα σχολεῖα, οἰκοτροφεῖα, ὄρφανοτροφεῖα, μοναστήρια καὶ εἴ τινα ἄλλα «φιλανθρωπικὰ» καὶ «ἐκπαιδευτικὰ» καθιδρύματα, πάντα «ἐθνικὰ»—toutes nationales—, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ γενναία ἑλικὴ ἀρωγὴ τῶν ζηλωτῶν εὐρωπαίων καθολικῶν. Τὸ μόνον ὁμοῦς τοῦ φιλοπατρίδος τούτου οὐνίτου παράπονον εἶνε ὅτι, ἐνῶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τῷ πατριδί οἱ οὐνῆται οὗτοι εἶνε πολῖται νομιμόφρονες, πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ραδιουργίαι ἠπέιλησαν νὰ τοὺς διαλύσουν διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι εἶνε ὁπαδοὶ τοῦ καθολικοῦ δόγματος—«on mettait en doute notre loyauté de citoyens du fait que nous étions catholiques»—. Δὲν ἐδίστασε δῆλα δὴ ὁ οὐνίτης ἐπίσκοπος καὶ ταύτην τὴν φορὰν κατὰ τὸν μᾶλλον ἀπροκάλυπτον τρόπον διὰ τῆς ἰδίας του γλώσσης ἐν δημοσίᾳ συναθροίσει ξένων νὰ συκοφαντήσῃ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἐπὶ μισαλλοδοξίᾳ, τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦν τελείως πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀλλόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι, πρῶτοι δ' ἐξ αὐτῶν οἱ ἐκ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν ὁπαδοὶ τοῦ δυτικοῦ δόγματος,

ἀπολαύοντες πάντοτε πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὡς ἐβεβαίωσεν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ παρουσίαν τοῦ ἐπισκόπου Φιλιππούση.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνελθοῦσα εἰς δύο τακτικὰ συνεδρία κατὰ τὴν λήξαν εβδομάδα ἐπελήφθη διαφόρων ὑπηρεσιακῶν προθέσεων.

— Ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας διωρίσθη κατὰ μετάπεμψιν προσωρινὸς σύμβουλος τῆς Ι. μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου ὁ Γρηγόριος Μιχαλόπουλος ἀδελφὸς τῆς Ι. μονῆς Γαργοπερηκόου, ἀντὶ τοῦ Ἀνθίμου Παπαδοπούλου ἐπανεληθόντος εἰς τὴν Ι. μονὴν Μαλεβῆς, προσωρινὴ δὲ σύμβουλος τῆς γυναικείας Ι. μονῆς Καλλιτετῶν ἡ μοναχὴ Πελαγία Γιαννοπούλου ἀντὶ τῆς Εὐγενίας Γιαννίτσου ἀπολυθείσης.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου ἀπέστειλε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ 2.300 δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξ εἰσφορῶν Ι. ναῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

— Διὰ Β. Δ. μετατέθη ὁ ἱεροκήρυξ τῆς Ι. Μητροπόλεως Λαρίσης Ἀρχιμ. Σοκράτης Ἀναζηλῆς εἰς τὴν Ι. Μητρόπολιν Δημητριάδος.

— Διὰ Β. Δ. διωρίσθησαν τακτικὰ μὲν μέλη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ι. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν οἱ αἰδεσ. Δημήτρ. Κωνσταντινίδης καὶ Ἰωάννης Γουλιὰς, ἀνακληρωματικά δὲ οἱ αἰδεσ. Χρ. Μπέντας καὶ Χρ. Μπαρμάλης.

— Διὰ Β. Δ. ὁ γραμματεὺς τῆς Ι. Μητροπόλεως Φθιώτιδος Παναγ. Γαλιάνης διεβαθμίσθη εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὸν μισθὸν γραμματέως Α' τάξεως.

— Ἐχορηγήθη τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἡ κατὰ νόμον ἀδεια ἰδρύσεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς διὰ τοῦς ἐφημεριζομένους ἡμερησίως αὐτῆς.

— Δι' Ἐγκυκλίου αὐτῆς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξήτησε παρὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τοῦ πρώτου λεπτομερεῖ: πίνακας τῶν ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς Προπαρασκευαστικαῖς Σχολαῖς φοιτῶντων ὑποψηφίων ἐφημεριῶν.

— Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀδεια ἀπουσίας ἐν Ἀθήναις καὶ διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς δεκαπενθήμερος μὲν τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Δράμας καὶ Φιλίππων, δεκαήμερος δὲ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ζιχγῶν.

— Διὰ Β. Δ. ἀπενεμήθη χάρις εἰς τοὺς 1) Ἱερὰ Θεομῆν Κοιταλιώτην τῆς Ι. Μητροπόλεως Βεροῦσίας καὶ Ναύσης καθαρθέντα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11 τοῦ 1934 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου καὶ 2) Ἱερὰς Θεομ. Χατζούλην τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καθαρθέντα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 69 τοῦ 1934 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου.

— Τὴν Πέμπτην τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ἐχωρίσθη ἡ τεσσαρακονταετηρὶς τῆς μουσικῆς καὶ φιλολογικῆς δράσεως τοῦ κ. Κ. Ψαχου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ὁμίλησαν πολλοὶ ἐξάραντες τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὁ δὲ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Περατωθείσης τῆς κατασκευῆς τῆς ἀρχαίας λάρνακος πρὸς ἐναπόθεσιν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ πάτερως τῆς Μυτιλήνης γεωμάχου ἁγ. Θεοδώρου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἤδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν ὄν ἀνέκαθεν ἔτρεφε πόθον τῆς καθιερώσεως πανδήμου εορτῆς εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ Μάιον τοῦ 1798 γενομένης ἀνακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου καὶ τῆς διὰ θαύματος αὐτοῦ τῷ 1832 διασώσεως τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς θανατηφόρου πανόλους. Ὅπως τῇ 3 Ἰσταμένου, Κυριακῇ, κατ' εἰδικὸν πρόγραμμα διεξήχθη κατὰ τὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ συγκινητικώτερον τρόπον ἡ θεσπισθεῖσα πανήγυρις. Καὶ ἀπο μὲν τῆς εοπέρας τοῦ Σαββάτου ἐτελέσθη μέγας ἑπιτελεῖς τῆ συμμετοχῇ 25 ἱερέων καὶ 7 διακόνων, προσβόλοντος τοῦ Μητροπολίτου, τῆς λάρνακος ἐκκοιθεῖ-

θείσης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καθολικοῦ χιλιάδες πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν περίξ χωρίων προσερχόμενοι προσεκύνησεν τὸ ἱερόν τοῦ ἁγίου λειψάνου. Αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρῃ τῆς εορτῆς ἐτελέσθη «μονολαίτουργον» ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ. ὁλοκλήρου τῆς πόλεως λαβούσης πανηγυρικὴν ὄψιν διὰ σημαυστολισμὸν τῶν δημοσίων καταστημάτων καὶ τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὁρμούντων πλοίων, μυριάδων δὲ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων καταλαβουσάν τὰς ὁδοὺς, δι' ἃς ἦν θὰ διήρχετο ἡ ἱερὰ λιτανεία. Κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ἐν κατανύξει βαθειᾷ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου συμπαραστατουμένου ὑπὸ πάντων τῶν ἱερέων τῆς πόλεως, διὰ λόγον καταλλήλου τῇ περιστάσει ὁ γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως κ. Εὐ. Κλεομένητος, πτυχιεῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξῆρε τὴν σημασίαν τῆς εορτῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας μυσταγωγίας ἀκολουθοῦσῶν τῶν ἁγίων τῆς πόλεως καὶ μυριάδων λαοῦ ἐγένετο ἡ μετὰ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου λιτάνευσις ἐν τάξει παραδειγματικῇ: ἡγοῦντο οἱ μαθηταὶ πάντων τῶν σχολείων τῆς πόλεως, οἱ τρόφιμοι τοῦ Ὁρφανοτροφείου, οἱ πρόσκοποι καὶ οἱ ναυτοπρόσκοποι, οἱ σαλπικταὶ τοῦ συντάγματος, ἡ μουσικὴ τοῦ Ὁρφανοτροφείου, τὰ λάβαρα τῶν ναῶν καὶ τῶν σωματείων, χορὸς παιδῶν λευχεροῦντων μὲ τὰ ἐξαπτέρονα, εἴπετο ἁγιοεῖτης κληρικὸς κρατῶν τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἁγίου, μεθ' ἧν ἠκολούθει ἡ λάρναξ, ἦν ἀνεῖχον οἱ διάκονοι μαθηταὶ τοῦ ἐν τῇ Μονῇ Λειψάνου Ἱερατικοῦ Φροντιστηρίου, κατόπιν δ' ἔβαιναν ὁ κληρὸς ἐν ἄμφις λευκοῖς, μεθ' οἷς ἠκολούθουν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης Ἰάκωβος καὶ Μηθύμνης Διονύσιος, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἤρχοντο πάσαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ πρόκοιτοι, οἱ ἀντιπρόσκοποι τοῦ τύπου καὶ ὁ στρατός. Τὴν ἱεράν πομπὴν ἔφρανον δι' ἀνθέντων ἀπὸ τῶν παραθύρων καὶ τῶν ἔξωσπῶν. Μετὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν ἐπιστροφήν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κατέκλεισε δι' ἱερῆς προσελαλιάς τὴν εορτὴν, πρωτοφανῆ εἰς τὰ θερησευτικά τῆς πόλεως Μυτιλήνης χρονικά.

— Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἀπεβίωσεν ὁ Οἰκονομὸς Θεομῆς Παπαδάκης προδιερεὺς τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Καρδίας, ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίας ἀρχιερ. ἐπίτροπος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Ἐπιμηδεῖον ἐξεφώνησεν ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Καρπαλιώτης.

— Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας πρὸς λοκτροφόμενα ὁ ἐν Λονδίῳ Προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τῆς ἐκτὸς ἑλληνικῆς παροικίας Μ. Ἀρχιμανδρίτης Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΕΣΑΝΔΡΙΑΣ

Τῇ 5 Ἰσταμένου ἠεῖσθη τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ Ι. Σύνοδος τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς τελεσίαιας πατριαρχικῆς ἐπιλογῆς. Μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Πατριάρχου ἀπήτησεν ὁ πρῶτος τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Γαλιπόλεως Θεοφάνης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ Ι. Σύνοδος ἀπηγόρευσε εἰς τοὺς ναοὺς, τὰς μονὰς καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καθιδρόματα νὰ χρησιμεύωσι τὰ λειτουργικὰ βιβλία ἐν τῶν ἑπισκοπικῶν ἐκδοτικῶν ἐπιχειρήσεων ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουσιν τὴν ἐγκρίσιν αὐτῆς, διότι εἶνα μετὰ λαθῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ι. Σύνοδος συνέστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν θρησκευμάτων νὰ λάβῃ ἀδυστήρῃ μέτρον κατὰ τῶν διαφόρων ρουμάνων μοναχῶν οἵτινες παρεσφοδόμενοι ἐξω τῶν μονῶν μεταξὺ τῶν ἀρροφῶντων πληθυσμῶν προπαγανδίζουν τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ καλαίου ἡμερολογίου καὶ γίνονται ἀπροσμη σκανδάλων.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Παρ' ἀνωτόμος ἐκ Λονδίνου ἀπεσταλέσθη πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τὰ ἄρρανά τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλγαρικῆς δραχ., δέκα χιλιάδες (10.000).

Τύπος «Φιλίππος» Λεωνόπουλ 4, Ἀθήναι.— Τηλ. 22-873